HAZRETİ HASAN BİN ALÎ

Resûlullahın torunu, İslâm halifelerinin beşincisi. Oniki imamın da ikincisi, Ehl-i beytin dördüncüsü. Hazreti Ali'nin oğlu olup, Hazreti Muhammed'in (aleyhisselâm) kızı Fâtıma-tüz-Zehrâ annesidir. Künyesi Ebû Muhammed olup, lakabı Müctebâ'dır. Medine'de 3 (m. 625) senesinin Ramazan ayı ortasında doğdu. Muhammed (aleyhisselâm) kulağına ezan ve ikâmet okuyup, ismini "Hasan" koydu. Yedinci günü akîka olarak, iki koç kesti. Sünnet ettirip, saçını da kestirip, ağırlığınca gümüş sadaka verildi. Medine'de 49 (m. 669) senesinde vefât etti.

Hazreti Hasan âlemlere rahmet olarak yaratılan, Hazreti Muhammed'in (aleyhisselâm) terbiyesiyle yetiştirilip, büyüdü. Bu çok az kimseye nasip olan, fakat çok büyük şeref ve se'âdetti. Mükemmel bir tahsil ve terbiye gördü. Resûlullah (aleyhisselâm) tarafından pek çok hadîs-i şerîf ile iltifâta mazhar oldu. Peygamberimiz Hazreti Hasan'ı çok sever, ona şefkatle muâmele ederdi. Hazreti Hasan ve kardeşi Hazreti Hüseyin, Resûlullahın huzûrunda güreşiyorlardı. Resûlullah (aleyhisselâm), Hazreti Hasan'ı teşvik buyurdu. Hazreti Fâtıma-tüz-Zehrâ babasına: Yâ Resûlallah! Hazreti Hasan büyüktür, hep onun tarafını tutuyorsunuz. Halbuki, küçüğe yardımcı olmak daha uygun değil midir? deyince, "Yâ Fâtıma! Cebrâil (aleyhisselâm) Hüseyin'e yardım ediyor" buyurdular. Ebû Eyyûb-i Ensârî (radıyallahü anh) anlatır: "Birgün Resûlullahın (aleyhisselâm) huzûruna girmiştim. Hasan ile Hüseyin önünde oynuyorlardı. "Yâ Resûlallah! Sen bunları çok mu seviyorsun dedim." "Nasıl sevmem. Bunlar benim dünyâda öpüp, kokladığım iki reyhanımdır!" buyurdu. Eshâb-ı kiramın büyüklerinden, en fazla hadîs-i şerîf nakleden Ebû Hureyre (radıyallahü anh) anlatır: "Hasan'ı gördüğümde hep gözlerim yaşlarla dolar. Zira bugünkü gibi hatırlıyorum. Allahü teâlâ'nın Resûlü (aleyhisselâm) Onu kucağına oturturdu. O da mübârek sakalları ile oynardı. Resûlullah (aleyhisselâm) üç kerre şöyle buyurdular. "Ben bunu çok seviyorum. Sen de sev, Onu sevenleri de sev!" Yine Hazreti Hasan ile Hüseyin'i kast ederek buyurdular ki: "Allahım ben bu ikisini seviyorum. Sen de bunları sev. Onlardan nefret edenleri sen de sevme!"

Peygamberimiz (aleyhisselâm) Hazreti Hasan, Hüseyin, Fâtıma ve Ali'yi (r.anhüm) örtü içine alıp, Ahzâb sûresi otuzüçüncü âyet-i kerîmesini okuyup, "Ey Ehl-i Beytim! Allahü teâlâ sizlerden ricsi ya'nî her kusur ve kirleri gidermek istiyor ve sizi tam bir taharet ile temizlemek irâde ediyor." Sonra, "Allahım! Benim Ehl-i beytim bunlardır." buyurdu. Hazreti Hasan, henüz akıl baliğ olmayan ve Resûlullaha bîat eden çocuklardandı. Sekiz yaşında 11 (m. 632) senesinde, önce dedesi Hazreti Muhammed (aleyhisselâm), sonra da annesi Hazreti Fâtıma-tüz-Zehrâ vefât edince yetim kaldı. Bundan sonra babası Hazreti Ali'nin (radıyallahü anh) terbiyesinde büyüdü. Hazreti Hasan beyaz ve güzel yüzlü olup, yüzü Resûlullah (aleyhisselâm)'ın yüzüne çok benzeyen yedi kişiden biridir. Resûlullaha bundan daha çok benzeyen kimse yoktu. Bir gün Hazreti Ebû Bekir, ikindi namazını kıldıktan sonra yolda oynayan Hazreti Hasan'ın yanına gitti. Onu omuzlarına aldı. Hazreti Ali'ye dönerek; "Ali'ye değil de tıpkı Peygamber efendimiz'e benziyor" buyurunca, Hazreti Ali tebessüm etti. Hazreti Hasan hilm (yumuşaklık) rızâ, sabır ve kerem (cömertlik) sahibiydi Fitne çıkıp, halife Hazreti Osman'ın evi sarıldığında imdâdına gitti. İki defa herşeyini Allah rızası için dağıttı. Bir kişinin münâcâtında; "Yâ Rabbi! Bana onbin altın ihsân eyle" dediğini işitince, aceleyle evine gitti. Adamın münâcâtında istediğini gönderdi. Sadaka vermeden edemezdi. Hazreti Hüseyin ile her aldıklarında pazarlık eder, ucuz almaya çalışırlardı. Kendilerine, "Bir günde, binlerce dirhem sadaka veriyorsunuz da, bir şey satın alırken niçin uzun pazarlık ederek yoruluyorsunuz?" dediklerinde "Verdiklerimizi Allah rızası için veriyoruz. Ne kadar çok versek yine azdır. Fakat, alış-verişte, aldanmak aklın ve malın noksan olmasıdır." buyururlardı. Aldığı bir hediyeye değerinden fazla karşılık verirdi. Birgün Abdullah bin Zübeyr ile yola çıkmıştı. Bir hurmalıkta dinlendiler. Ağaçlar kurumuştu. Abdullah bin Zübeyr "Ağaçta hurma olsaydı, iyi olurdu" dedi. Hazreti Hasan sessizce duâ

etti. Bir ağaç hemen yeşerip, hurma ile doldu. Orada bulunanlar bu sihirdir, dediler. Hazreti Hasan, “Hayır, sihir değil. Resûlullahın torununun kabûl olan duâsı ile Cenâb-ı Hak yaratmıştır.” buyurdu.

Hazreti Hasan babası Hazreti Ali’nin şehîd edilmesiyle, 40 (m. 661) senesi Ramazan ayı sonunda halife oldu! Kendisine kırkbin kişi bîat etti. Basra, Hicaz, Horasan, Irak, İran, Kûfe, Medine, Mekke ve Yemen ahalisi de bîat etti. Fakat, Mısır ve Şam ahalisi Hazreti Muâviye’ye bîat etti. Hilâfetin yedinci ayında Bağdâd yanında iki tarafın ordusu harbe hazır iken, müslüman kanı dökülmemesi için, hilâfeti Hazreti Muâviyeye bıraktı. Hazreti Hasan küçük iken Resûlullah (aleyhisselâm) O’na işâret ederek, “Bu oğlum Seyyiddir. Ümid ederim ki, Allahü teâlâ O’nun vasıtasıyla iki tarafın arasını bulur” buyurması, Resûlullah’ın (aleyhisselâm) bir mucizesiydi. Hazreti Hasan’ın hilâfetten çekilmesiyle müslüman kanı dökülmedi. Hazreti Muâviye ile anlaştıkdan sonra Medine-i Münevvere’ye geldi. Hazreti Muâviye kendisinden sonra Hazreti Hasan’ın halife olmasına karar verdi. Hazreti Hasan, çok evlenir, boşanırdı. Babası Hazreti Ali, Kûfe’deyken “Hasan’a kız vermeyiniz. Zira boşar” deyince Kûfeliler kızlarının Resûlullah’ın torununun nikahıyla şereflenmeleri için; “Biz, O’na istediği kızı veririz. İster alıkoysun ister boşasın.” cevabını verdiler. Aldığı her kadın ise Hazreti Hasan’ı çok sevip, âşık olurdu. Fakat Ca’de binti Eş’as boşanmaktan çok korkup, kin tuttu. Hazreti Muâviye’nin oğlu Yezîd, babasının Hazreti Hasan’ı halef göstermesi üzerine Ca’de’ye, Şam’dan zehir ile, “Seni ben alacağım, tepeden tırnağa kadar mal, süs eşyası içine koyacağım.” haberini gönderdi. Ca’de aldandı. Hazreti Hasan zehirlendi, ölüm hastalığındayken, Resûlullah’ın (aleyhisselâm) yanına defn edilmesi için Hazreti Âişe’den izin istedi. Hazreti Aişe izin verdiyse de fitne korkusundan Mervan bin Hakem izin vermedi. Hazreti Hüseyin O’nu Bâki Kabristanı’na götürdü. Namazını Saîd bin Âs kıldırdı. Medine-i Münevvere’de Bâki Kabristanlığına defn edildi.

Hazreti Hasan yirmibeş kerre yaya olarak Hacca gitti. Onbeş erkek ve sekiz kız evladı vardı. Hazreti Hasan soyundan gelenlere “Şerîf denir. Kızına ve yeğenlerine şöyle nasîhat ederdi; İlme çalışınız. Ezber zorunuza gidiyorsa, yazınız ve evlerinize götürünüz.” Hazreti Muhammed (aleyhisselâm) torunu Hazreti Hasan için buyurdu ki: “İçinizden en hayırlısı Ali, gençlerin arasında en hayırlıları Hasan ile Hüseyin. Kadınların da en hayırlısı Fâtıma’dır.”

“Hasan ile Hüseyin Cennet gençlerinin büyüğüdürler. Babaları onlardan efdaldir.”

“Kim güneşi kaybederse aya başvursun. Onu da kaybederse yıldıza başvursun.” Eshâb-ı kiram bu hadîs-i şerîfin izahını isteyince Resûlullah (aleyhisselâm) bunu şöyle açıkladı,“Güneş benim. Ay Ali’dir. Fâtıma da, yıldızdır. Kuzey kutbuna yakın olan o iki yıldız ise Hasan ile Hüseyin’dir.”

1) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-2, sh. 9; cild-3, sh. 19, cild-8, sh. 279

2) Üsûd-ül-gâbe cild-2, sh. 8

3) El-İstiâb cild-3, sh. 164, 168

4) A’lâm-ün-nübelâ cild-3, sh. 194, 168

5) Târîhi’l-İslâm cild-3, sh. 56

6) Müsned-i Ahmed bin Hanbel cild-1, sh. 108

7) Târîh-ul-hâmis cild-1, sh. 470

8) Süyûtî, Târîh-ul-hulefa sh. 188-192

9) Sahîh-i Buhârî cild-2, sh. 135; cild-4, sh. 104

10) El-İsâbe cild-1, sh. 328, 331

11) İbni Hacer-i Mekkî, Savaık-ul-Muhrika sh. 135

12) Muhtasar-ı tuhfe sh. 193, 174

13) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye sh. 1011